

...

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:

10.Gf.40.011/2024/8.

A felperes:

felperes

cím2.

A felperes képviselője:

Dr. Budaházi János Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Budaházi János ügyvéd)

cím.

Az alperesek:

alperes I. rendű

cím3

alperes1 II. rendű

cím4

Az alperesek képviselője:

Balajthy Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Balajthy János ügyvéd) az I. rendű alperes képviselőjében

cím5

Dr. Kővágó László ügyvéd a II. rendű alperes képviselőjében

cím1

A per tárgya:

szerződés érvénytelenségének megállapítása és az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazása

Az elsőfokú bíróság:

Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

36.G.40.272/2023/38-I.

A fellebbezést benyújtó fél:

I. és II. rendű alperesek

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét megváltoztatja és a keresetet elutasítja;

kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I. és II. alpereseknek személyenként 75.000 (hetvenötezer) forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjból és 48.000

(negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetékből álló együttes első- és másodfokú perköltséget.

A felperes teljes személyes költségmentessége folytán meg nem fizetett 192.216 (százkilencvenkétezer-kétszáztizenhat) forint kereseti illetéket és 9.200 (kilencezer-kétszáz) forint tanú költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A Fővárosi Törvényszék közbenső ítéletével a felperes keresetében – amelyben kérte az I. rendű alperessel 2007. május 24. napján kötött kölcsönszerződés száma számú kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását az árfolyamkockázat viseléséről adott tájékoztatás nem megfelelő voltára hivatkozással és jogkövetkezményként annak megállapítását, hogy a tartozása az I. rendű alperes felé 2013. április 12. napján 3.203.605 forint, amely összeget és annak a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:48. § (1) bekezdése szerinti kamatát a jogerős határozat meghozatalától kezdődően köteles megfizetni elsődlegesen a szerződés érvényessé, másodlagosan hatályossá nyilvánítása útján, továbbá a II. rendű alperes fentiek tüzésére kötelezését – érvényesített jog fennálltát elbírálta és megállapította, hogy a felperes, valamint I. rendű alperes által 2007. május 24. napján (kötött) svájci frank alapú szabad felhasználású jelzáloghitelre egyenletes részletfizetéssel 6 hónapos kamatperiódussal elnevezésű, kölcsönszerződés száma számon nyilvántartott kölcsönszerződés érvénytelen.

[2] A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 209. § (1) és (4) bekezdéseire, 209/A. § (1) és (2) bekezdéseire utalással megállapította, hogy a felperes fogyasztóként hivatkozhat arra, hogy tisztességtelen a főszolgáltatás körébe tartozó, svájci frank alapú elszámolás kikötése. A szerződés megkötésekor hatályos rPtk. ugyan még nem adott lehetőséget a főszolgáltatást megállapító, a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötés tisztességtelenség címén történő megtámadására, azonban a 2/2014. PJE határozat megállapításaira tekintettel a rPtk. rendelkezéseit is a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (Irányelv) alapján kell értelmezni. A 2/2014. számú PJE határozat 1. pontja alapján az árfolyamkockázat tisztességtelensége főszabályként nem vizsgálható, de akkor igen, ha a fogyasztó számára az árfolyamkockázatra vonatkozó kikötés nem volt világos vagy érthető.

[3] Annak vizsgálata során, hogy mennyire volt érthető a felperes számára az, hogy az árfolyamkockázatot kizárólag az adós viseli és ennek a kockázatnak nincs felső határa, a kölcsönszerződés, valamint a 2007. május 24. napján kelt „Tájékoztatás a külföldi

devizában történő finanszírozás általános kockázatairól” elnevezésű okirat (kockázatfeltáró nyilatkozat) tartalmára és a szerződéskötés körülményeire volt figyelemmel. Eldöntendő kérdésnek azt tekintette, hogy az I. rendű alperes részéről nyújtott tájékoztatás ismeretében az átlagosan figyelmes és körültekintő fogyasztónak tekintett felperes felismerhette-e azt, hogy reális, valós veszélyt jelent az árfolyamkockázat, amely a későbbiekben jelentős mértékben megnehezítheti fizetési kötelezettsége teljesítését.

[4] Megállapította, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozatból egyértelműen felismerhető volt, hogy a forint/svájci frank árfolyamnak a mozgása hatással van a törlesztőrészekre, valamint a tőke összegére is, egy átlagosan körültekintő fogyasztó számára tehát az egyértelműen felismerhető volt, hogy az árfolyammozgás hatással lesz a fizetési kötelezettségre.

[5] A kockázatfeltáró nyilatkozatban foglalt tájékoztatás elégtelenségét azonban az okozza, hogy a korlátlan kockázatvállalás, valamint, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés kifejezetten kockázatos terméknek minősül – kellő figyelemfelhívás hiányában –, nem volt azonnal felismerhető egy átlagosan figyelmes fogyasztó számára. A kockázatfeltáró nyilatkozat ráadásul tartalmazta azt az esetet is, ha a svájci frank árfolyama csökken a forint árfolyamához képest, kiemelte azt, hogy az adósnak ebben az esetben kevesebbet kell visszafizetnie, mint amennyi a kölcsönszerződés megkötésekor kiszámított forint ellenérték alapján elvárt volt, amelyet egy átlagos fogyasztó könnyen értelmezhetett úgy, hogy nincs valós veszélye az árfolyamkockázat vállalásának.

[6] Álláspontja szerint a felperes felróhatóságát nem alapozza meg, ha a kockázatfeltáró nyilatkozat mellett nem tulajdonított nagy jelentőséget a 22 oldalas kölcsönszerződés 9. oldalán lévő VII.2. pontban foglalt figyelmeztetésnek. A fokozott veszély felismerése nemcsak az elégtelen tájékoztatást tartalmazó kockázatfeltáró nyilatkozatban foglaltak alapján volt kifejezetten nehéz feladat az átlagos fogyasztó számára, hanem azért is, mert a kölcsönszerződés VII.1. pontja nagymértékű változásnak minősítette a legalább 5% mértékű árfolyammozgást, amely alapján az átlagos fogyasztó alappal következtethetett arra, hogy nagy valószínűséggel nem lesz nagyságrendekkel magasabb árfolyamemelkedés 5%-nál, így a fizetési kötelezettsége sem válhat nagyságrendekkel terhesebbé.

[7] Álláspontja szerint az minősül megfelelő tájékoztatásnak, amely olyan helyzetbe hozza az átlagos fogyasztót, hogy abból azonnal, már a tájékoztatás első elolvasása után teljesen egyértelművé válik számára az, hogy a fizetési kötelezettségének nagymértékű emelkedésére reális a veszély. Nem megfelelő ezzel szemben az a tájékoztatás, ha ez a körülmény csak a tájékoztató hosszabb értelmezése után válik felismerhetővé egy átlagos fogyasztó számára.

[8] A felperes meghallgatása alapján azt állapította meg, hogy a kapott, egyszer elolvasott írásbeli tájékoztatásban nem volt megfelelően nyomatékosítva a kölcsönszerződés konstrukciójában rejlő fokozott kockázat.

[9] tanú és tanú1 tanúvallomásai alapján nem találta megállapíthatónak, hogy az I. rendű alperes a kölcsönszerződés aláírása előtt szóban milyen tartalmú tájékoztatást nyújtott a felperesnek, míg a felperes tanú2 és tanú3 tanúkénti meghallgatására tett bizonyítási indítványát a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 220. § (2) és (7) bekezdései alapján elkésztésként mellőzte.

[10] Ennek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a kölcsönszerződés az Európai Unió Bírósága (EUB) C-51/17. számú előzetes döntéshozatali eljárásban hozott határozata 78. pontjában foglalt követelménynek nem felel meg, mert egy átlagosan figyelmes és körültekintő fogyasztó számára nem lehetett egyértelmű a részére nyújtott tájékoztatásból az, hogy reális az esélye annak, hogy jelentős gazdasági következményei lehetnek a forint leértékelődésének, amely a fizetési kötelezettsége nagymértékű emelkedését eredményezheti.

[11] A főszoolgáltatás körébe tartozó, az árfolyamkockázatot a felperesre telepítő rendelkezést a rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján tisztességtelennek találta és megállapította, hogy az I. rendű alperessel kötött kölcsönszerződés ezért érvénytelen.

[12] Nem értett egyet az I. rendű alperesnek azzal az állításával, hogy az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás elégtelensége önmagában még nem eredményezi az adott feltétel tisztességtelenségét, mivel a szerződés megkötését mindenképpen elősegítette az, hogy az I. rendű alperes nem adott olyan tájékoztatást, amelyből a felperes számára a kölcsönszerződés aláírása előtt felismerhetővé vált volna a deviza alapú kölcsönszerződésben rejlő fokozott kockázat. Ha az I. rendű alperes a kockázatról alkalmas módon és tartalommal, egyértelműen tájékoztatta volna a felperest, akkor ez az egyensúlytalansági helyzet a megfelelő tájékoztatás következtében ki sem alakulhatott volna. Az alacsonyabb ügyleti kamatmérték csak abban az esetben szüntethetné meg a felperes terhére eltolódott egyensúlyi helyzetet, ha az I. rendű alperes megfelelően tájékoztatta volna a felperest az árfolyamkockázatról.

[13] A keresettel érvényesített jog fennállása és az ennek alapján a felperest megillető követelés összege tekintetében a vita elkülöníthetősége folytán a Pp. 341. § (4) bekezdés szerint közbenső ítélettel határozott.

[14] A közbenső ítélet ellen az I. és a II. rendű alperesek fellebbeztek.

[15] Az I. rendű alperes a fellebbezésében kérte elsődlegesen a közbenső ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását, másodlagosan a hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, továbbá a felperes első- és másodfokú perköltsége megfizetésére kötelezését.

[16] Hivatkozott a Kúria 6/2013. PJE határozatának 1. és 3. pontjaiban foglaltakra, valamint az azokhoz fűzött indokolásra és előadta, hogy az árfolyamkockázat korlátlan áthárítása nem teszi a konstrukciót jogszabályba ütközővé és az információs egyensúlyhiány miatti, speciális többlet tájékoztatási kötelezettségének megfelelően eleget tett. Állítása szerint a 2/2014. PJE határozat 1. pontjában és az ahhoz fűzött indokolásban kifejtetteknek megfelelően bizonyította az árfolyamkockázatra vonatkozó konkrét és egyedi tájékoztatás megtörténtét és tartalmát.

[17] A kockázatfeltáró nyilatkozatból felismerhető volt az árfolyamváltozás lehetősége, annak a törlesztőrészletre gyakorolt hatása és az, hogy az árfolyam felső határ nélkül változhat, amelyből eredő terheket korlátozás nélkül a fogyasztó viseli. Ezzel összhangban áll a kölcsönszerződés VII.2. pontjában foglalt, a tájékoztatás megtörténteire vonatkozó elismerés is.

[18] Előadta, hogy a perbeli kockázatfeltáró nyilatkozat megfelelőségét a Kúria több esetben vizsgálta, és azt megfelelőnek találta. Hivatkozott a Kúria Gfv.VI.20.039/2021/9., a Gfv.VI.30.229/2021/6. és a Pfv.II.20.375/2023. számú ítéleteiben kifejtettekre, amely utóbbi két határozat már tekintettel volt a Kúria Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozatában meghatározott követelményekre is.

[19] A II. rendű alperes a fellebbezésében kérte elsődlegesen a közbenső ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását, másodlagosan annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, továbbá a felperes perköltsége megfizetésére kötelezését.

[20] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helytelenül alkalmazta a rPtk. 209. § (1) bekezdésében foglaltakat és megalapozatlanul állapította meg a kockázatfeltáró nyilatkozat tartalmára tekintettel a szerződés tisztességtelenségét, a kölcsönszerződés VII.2. pontjában és a kockázatfeltáró nyilatkozatban foglalt tájékoztatás ugyanis megfelelt a jogszabályoknak, valamint az uniós jognak is.

[21] Hivatkozott a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 42.Pf.634.072/2023/5. számú ítéletére, amelyben hasonló tényállás és ugyanilyen tartalmú kockázatfeltáró nyilatkozat vizsgálata során a tájékoztatás megfelelőségét állapította meg. Ezzel az indokolással egyetértve előadta, hogy az I. rendű alperes a tájékoztatást olyan tartalommal és olyan időpontban nyújtotta, amely alapján az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztónak értékelnie kellett tudnia azt, hogy az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt, esetlegesen jelentős gazdasági következményei lehetnek.

[22] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében kérte a közbenső ítélet helybenhagyását, az I. és II. rendű alperesek perköltségében marasztalását.

[23] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a fellebbezésekben felhozott hivatkozásokat is vizsgálva helytálló döntést hozott.

[24] Hangsúlyozta, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat aláírása a szerződéskötéssel egyidejűleg történt, amely folytán az megfelelő tájékoztatásnak nem minősül. E körben hivatkozott az azonos tényállás mellett született Fővárosi Törvényszék 36.G.40.272/2023/38-I. számú közbenső ítéletében kifejtettekre.

[25] A Fővárosi Ítéltábla 13.Gf.40.238/2021. számon hozott határozatával helybenhagyott Budapest Környéki Törvényszék 13.G.40.289/2020/19. számú közbenső ítéletében foglaltakra azon állítása alátámasztásaként hivatkozott, hogy az árfolyamkockázatból eredő terhek csak olyan mértékben terhelhetik, amelyre a szerződéskötéskor kapott tájékoztatás kiterjedt. Előadta, hogy az I. rendű alperes őt a szerződés megkötésekor szóban nem tájékoztatta megfelelően a deviza alapú hitel felvételének kockázatairól, ezért a kölcsönszerződés a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (rHpt.) 203. § (6) és (7) bekezdéseiben, valamint a rPtk. 205. § (3) bekezdésében foglalt tájékoztatási kötelezettség betartásának elmaradása miatt, a rPtk. 200. § (2) bekezdése, 209. §-a és a 209/A. § (2) bekezdése alapján semmis.

[26] Álláspontja szerint az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás megítélésével kapcsolatban megváltozott a bírói gyakorlat. Hivatkozott a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 14.P.20.338/2020/37. számú rész- és közbenső ítéletében kifejtettekre és előadta, hogy a szóbeli tájékoztatás nem megfelelősége mellett az írásbeli tájékoztatás elégtelensége folytán laikusként nem tudatosulhatott benne, hogy a törlesztőrészek összege akár többszörösére is emelkedhet, amelyre a futamidő alatt nagy valószínűséggel számítani kell. A kapott információ nem volt alkalmas az információk szintkülönbség megszüntetésére, így arra sem, hogy a kölcsönügyletből eredő valós kockázatokat felismerje és mérlegelhesse.

[27] A szerződéskötés súlyos gazdasági következményei felismerhetőségének hiánya kapcsán utalt a Fővárosi Ítéltábla 13.Gf.40.187/2021/4. és 14.Gf.40.330/2022/9-II. számú határozataiban foglaltakra is.

[28] Annak alátámasztására, hogy a tájékoztatás elégtelensége a szerződés érvénytelenségét eredményezi, hivatkozott a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú Bíróság

45.Pf.635.526/2021/7-II. számú ítéletében kifejtettekre. Álláspontja szerint a kockázatfeltáró nyilatkozatban foglaltak nem csupán egyértelmű tájékoztatásnak, de egyértelmű és világos szerződési feltételnek sem minősülnek.

[29] Végül hivatkozott a Fővárosi Törvényszék 21.G.40.779/2021/39-I. számú közbenső ítéletére, amely hasonló tényállás mellett állapította meg a kockázatfeltárás nem megfelelő voltát.

[30] A Fővárosi Ítéltábla – a Pp. 380. §-ában foglalt feltételek fennállta hiányában – a felülbírálati jogkörét a Pp. 370. § (1) bekezdése alapján, a fellebbezések és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között gyakorolta.

[31] Az I. és II. rendű alperesek fellebbezéseit megalapozottak.

[32] Az elsőfokú bíróság a tényállást a döntéshez szükséges mértékben feltárta, azonban abból téves jogi következtetésre jutott; a döntésével és annak indokaival a Fővárosi Ítéltábla a következők miatt nem értett egyet.

[33] A kölcsönszerződés megkötésekor hatályban volt, ezért a jelen perben még alkalmazandó rPtk. 209. § (1) bekezdése értelmében tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg.

[34] A rPtk. 209/A. § (2) bekezdése szerint a fogyasztói szerződésben az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló, továbbá a fogyasztóval szerződő fél által egyoldalúan, előre meghatározott és egyedileg meg nem tárgyalt tisztességtelen kikötés semmis.

[35] Az elsőfokú bíróság helyesen indult ki abból, hogy az árfolyamkockázatot a fogyasztóra hárító szerződési feltétel tisztességtelenségének megítélése során elsődlegesen abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a tájékoztatás világos és érthető volt-e a felperes számára, amelynek során kizárólag az okiratok tartalmát, azaz a szerződés Svájci frank klauzula alcímű VII. pontjában és a külön íven szövegezett kockázatfeltáró nyilatkozatban foglaltakat lehetett figyelembe venni, mert ettől eltérő vagy ezt meghaladó tartalmú tájékoztatást a tanúk vallomása és a felperes előadása nem támasztott alá.

[36] A tájékoztatás tartalmi megítélését illetően az Irányelv 4. cikk (2) bekezdésében megfogalmazott világosság és érthetőség követelményét a nemzeti bíróságok számára kötelezően (C-92/11. számú RWE ítélet [58] pontja) az EUB több határozatában is kiterjesztően értelmezte, amely szerint az nem korlátozható kizárólag a feltételek alaki és nyelvtani szempontból érthető jellegére, hanem egyértelmű tájékoztatást kell adni a fogyasztó számára a szerződési feltételeket, illetve azok hatásait és következményeit illetően is (egyebek között C-26/13. számú Kásler ítélet [71], [72] és [75] pontjai, C-96/14. számú Van Hove ítélet [50] pontja). A tájékoztatásnak ezért ki kell terjedni a nemzeti fizetőeszköz súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztő részletekre gyakorolt hatására (C-186/16. számú Andriciuc és társai ítélet [49] pontja, C-51/17. számú Ilyés ítélet [74] pontja), valamint a C-26/13. számú Kásler ítélet [75] pontjában meghatározottak szerint átlátható módon fel kell tüntetni a külföldi pénznem átváltási mechanizmusa konkrét működésének a szerződésben meghatározott további mechanizmusokkal való összefüggését olyan módon, hogy a fogyasztó egyértelmű és érthető szempontok alapján értékelni tudja a számára ebből eredő gazdasági következményeket. A C-609/19. számú BNP Paribas SA ítéletben kifejtettek szerint kifejezetten fel kell hívni a fogyasztó figyelmét a lehetséges árfolyamváltozáshoz kapcsolódó hosszú távú és jelentős negatív következményekre, a devizában való nyilvántartás különös kockázatára, valamint arra, hogy a vállalt árfolyamkockázat gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat a fogyasztó számára, amennyiben az a pénznem amelyben jövedelmét kapja leértékelődik ahhoz a devizához képest, amelyben a kölcsönt nyújtották (C-186/16. számú Andriciuc és társai ítélet [50] pontja, C-51/17. számú Ilyés ítélet [75] pontja).

[37] Az Irányelvben megfogalmazott átláthatóságnak a fenti előzetes döntéshozatali ítéletekben értelmezett követelményét a bíróságok számára kötelezően a Kúria a Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozatban (Jpe. határozat) értelmezte, amelynek [34] pontja szerint a 2/2014. PJE határozat 1. pontja azzal a kötelező (kiegészült) értelmezéssel alkalmazható, hogy akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a nemzeti fizetőeszköz (a forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet.

[38] A közbenső ítélet megállapításaiból is az következik, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozatból a felperes számára egyértelműen felismerhető lehetett az, hogy az árfolyammozgás a fizetési kötelezettségeire kihatással lesz. A közbenső ítélet indokolása szerint az árfolyamkockázati tájékoztatás azért nem volt megfelelő, mert kellő figyelemfelhívás hiányában az átlagos fogyasztó azt akként értelmezhetette, hogy az árfolyamkockázat vállalásából valós veszély nem következik, abból nem derülhetett ki a felperes számára, hogy reális az esélye annak, hogy a forint leértékelődésének jelentős gazdasági következményei lehetnek, amely a fizetési kötelezettségeinek nagymértékű terheesebbé válását eredményezheti.

[39] A perbeli esetben a kockázatteltáró nyilatkozatban és a kölcsönszerződés VII. pontjában foglalt tájékoztatásból az átlagfogyasztó mércéjén keresztül megítélt felperes számára nyilvánvalónak kellett lennie, hogy az adott ügylet kockázata abban áll, hogy a kölcsöntartozás devizában van nyilvántartva, míg jövedelme forintban keletkezik, így a devizában meghatározott törlesztés forintban kifejezett összegét a forint/svájci frank átváltási árfolyamának mértéke határozza meg, vagyis a törlesztő részlet forintba átszámolt összege az árfolyam változásával együtt módosul.

[40] Az, hogy az árfolyamváltozás a felek által nem befolyásolható, előre nem kiszámítható, de a futamidő alatt is bármikor bekövetkezhető körülmények függvénye, egyértelműen kitűnik a kockázatteltáró nyilatkozatnak abból a figyelemfelhívásából, hogy az árfolyam „a napi piaci mozgások hatására változhat ..., egy esetleges kedvezőtlen árfolyamváltozás/emelkedés előre nem látható és előre ki nem számítható többletköltséget okozhat”. Az árfolyamváltozásból eredő terhek korlátlan viselésének kötelezettsége a szerződés VII. pontjának rendelkezésein kívül világosan kitűnik a kockázatteltáró nyilatkozat azon részéből is, amely szerint az I. rendű alperes nem tud felelősséget vállalni arra, hogy a piac kedvezőtlen alakulása miatt keletkező fogyasztói többlet-terheket átvállalja, továbbá nem vállal kötelezettséget a kedvezőtlen változásokról való tájékoztatásra, ezért az adós fogyasztón múlik a változások követése és ez alapján „bármilyen intézkedés” megtétele. A szavak általánosan elfogadott jelentése és az eset körülményeire tekintettel e tájékoztatás alapján egyértelmű és a szerződő felek sem érthették másként, hogy az árfolyamváltozásból eredő kockázatot teljes mértékben, azaz korlátozás és felső határ nélkül a felperes viseli.

[41] Az árfolyamkockázatnak a fogyasztó pénzügyi-, vagyoni helyzetére gyakorolt gazdasági hatásait illetően az EUB előzetes döntéshozatali eljárásban meghozott határozatai értelmezése tárgyában kiadott Jpe. határozattal kiegészült 2/2014. PJE határozat szerint a tájékoztatás akkor minősíthető világosnak és érthetőnek, ha az átlagfogyasztó fel tudja ismerni annak veszélyét is, hogy a forint árfolyamának a nyilvántartásba vételi devizanemhez képesti romlása valós kockázat, amely akár jelentős is lehet és gazdasági helyzetét súlyosan érintheti. A Kúria a perbelivel azonos tartalmú, vagyis a szerződés VII. pontjának a külön íven szövegezett kockázatteltáró nyilatkozat tartalmával kiegészült árfolyamkockázati tájékoztatást több alkalommal vizsgálta és azt egyebek között a Pfv.I.21.161/2021/10., Gfv.VI.30.229/2021/6., Gfv.V.30.298/2021/8., Gfv.VI.30.389/2021/5., Gfv.VI.30.421/2021/9., Gfv.VI.30.465/2021/8. számú, továbbá a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett Gfv.VI.30.226/2021/9., Gfv.VI.30.548/2021/5. és a Gfv.VI.30.077/2022/8. számú precedensképes felülvizsgálati határozataiban a Jpe. határozatban foglalt vizsgálati szempontok mentén is világosnak és érthetőnek találta, mert – ahogy azt a később hivatkozási alapul szolgáló Gfv.VI.30.226/2021/9. számú felülvizsgálati ítélet indokolásának [43] pontjában megállapította – „a szerződésbe foglalt és a külön okiratban átadott tájékoztatásból kitűnik, hogy a kockázat reális és bármilyen mértékű lehet, továbbá figyelmeztetést tartalmaz arra vonatkozóan is, hogy mindez a fizetési terhek jelentős növekedésével járhat, amelyet az alperes nem vállal át. Így az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes, átlagos fogyasztó felmérhette az árfolyamváltozásnak a szerződés teljesítésére kiható lehetséges következményeit, és a személyi, vagyoni viszonyaira vonatkozó akár jelentős hatását.” A Kúria a Gfv.VI.30.077/2022/8. számú ítéletének [16] pontjában azt is kimondta, hogy a Jpe. határozatot követően ezekben az egyedi ügyekben folytatott joggyakorlata továbbra is kötelező erejűként hivatkozható.

[42] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében megjelölt jogerős bírósági határozatokra megalapozatlanul hivatkozott akként, mint amelyek a perbelivel azonos tények mentén jutottak arra a következtetésre, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás nem volt világos és érthető, mert a hivatkozott döntések más pénzintézetek által alkalmazott, a perbelitől eltérő tartalmú tájékoztatáson alapultak, így az ott megfogalmazott és a felperes által idézett megállapításokból a jelen perre következtetéseket nem lehetett levonni.

[43] A rPtk. 209. § (2) bekezdése akként rendelkezik, hogy a feltétel tisztességtelen voltának megállapításakor vizsgálni kell a szerződéskötéskor fennálló minden olyan körülményt, amely a szerződés megkötésére vezetett, továbbá a kikötött szolgáltatás természetét, az érintett feltételnek a szerződés más feltételeivel vagy más szerződésekkel való kapcsolatát.

[44] A felperes a fellebbezési ellenkérelemben ilyen körülményként hivatkozott a kölcsönszerződés és kockázatfeltáró nyilatkozat egy napon történt („egyidejű”) aláírására. A Fővárosi Ítéltábla e körben kiemeli, hogy a tájékoztatás átláthatósága szempontjából az EUB valóban jelentőséget tulajdonít annak, hogy a pénzügyi szolgáltató a fogyasztó részére mikor adja meg a tájékoztatást, azonban az Irányelv 4. cikk (2) bekezdésének értelmezése körében több határozatában is csupán azt a követelményt fogalmazza meg, hogy a tájékoztatásnak kellő időben kell megtörténnie ahhoz, hogy a kapott információk alapján a fogyasztó megalapozott döntéseket hozhasson. A tájékoztatásnak a szerződéskötés előtt kell megtörténnie, mert a fogyasztó többek között ezen ismeret alapján dönti el, hogy a szolgáltató által előre meghatározott feltételeknek elkötelezi-e magát (EUB C-92/11. számú RWE ítélet [44] pont, C-26/13. számú Kásler ítélet [70] pont, C-186/16. számú Andriuc és társai ítélet [48] pont, C-51/17. számú Ilyés ítélet [76] pont, C-609/19. számú BNP Paribas ítélet [41] pont). Arra nézve azonban nincs egységesen felállított és felállítható követelmény, hogy a tájékoztatásnak mennyi idővel kell a szerződéskötést megelőznie, a döntéshez elegendő idő megítélése az eset körülményeit figyelembe véve a bíróság mérlegelési körébe tartozik. A tájékoztatás idejére nézve ugyanerre a következtetésre jutott a Kúria a Gfv.VI.30.467/2020/9. számú közbenső ítéletének [17] és [19] pontjaiban.

[45] A perbeli esetben a felperes a szerződéskötés folyamatában, a szerződés megkötésének napján, de a kölcsönszerződés aláírását megelőzően kapta meg a külön íven szövegezett kockázatfeltáró nyilatkozatot. A felperes az elsőfokú eljárásban történt meghallgatása alkalmával nem tett említést arról, hogy nem állt megfelelő idő rendelkezésére a kockázatfeltáró nyilatkozat és a szerződés áttanulmányozására. Elmondása szerint az iratok tartalmát előtte ismertették is, a kölcsönszerződést az aláírás előtt átnézte és látta a kockázatfeltáró nyilatkozatot is.

[46] A kockázatfeltáró nyilatkozat mindössze egy oldal terjedelmű, az átlagfogyasztó számára érthető megfogalmazással, átláthatóan mutatja be a deviza alapú kölcsön mibenlétét és annak kockázatait, így a felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy a kockázatfeltáró

nyilatkozat szerződéskötés napján történt aláírása nem megfelelő tájékoztatást eredményez. A felperes maga sem állította ugyanis, hogy nem állt kellő idő rendelkezésére a kockázatfeltáró nyilatkozat áttanulmányozására, vagy a hosszabb idő biztosítására vonatkozó igényét jelezte volna az I. rendű alperes ügyintézője felé. Azt pedig nem lehetett bizonyított tényként megállapítani, hogy az I. rendű alperes a szerződés aláírásának sürgetésével vagy egyéb módon akadályozta volna őt a megalapozott döntés meghozatalában. Mindezekre tekintettel a tájékoztatás egyidejűségéből annak elégtelensége nem következik; a perbeli esetben azt lehetett megállapítani, hogy a felperes számára elegendő idő állt rendelkezésre ahhoz, hogy a szerződéskötés előtt megfontolja az árfolyamváltozás következményeit és a szerződés aláírásával megalapozott döntést hozhasson.

[47] Mindezen indokok alapján nem merült fel a perben olyan egyedi tény vagy körülmény, amelynek alapján a perbelivel azonos tartalmú tájékoztatást világosnak és érthetőnek minősítő fentebb megjelölt kúriai határozatokból tükröződő következetes gyakorlattól eltérő következtetésre lehetne jutni. Ebből az is következik, hogy az árfolyamkockázat viselését korlátlanul a felperesre hárító szerződési feltétel tisztességtelensége az erről adott világos, érthető és átlátható tájékoztatás miatt nem vizsgálható és nem állapítható meg, a szerződés ebből az okból nem érvénytelen.

[48] A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét – a kereseti követelés jogalapja fennálltának hiányában a keresetet teljes egészében elbírálva – a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a keresetet elutasította.

[49] A kereset teljeskörű elbírálására tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 364. §-a és a Pp. 82. § (1) bekezdése értelmében a teljes perköltség viseléséről határozott. A kereset elutasítása folytán pervesztes felperes az I. és II. rendű alperesek első- és másodfokon felmerült perköltségeinek viselésére köteles, amely perköltségekből 50.000-50.000 forint + áfa az elsőfokú eljárásban felmerült, míg 25.000-25.000 forint + áfa a másodfokú eljárásban felmerült ügyvédi munkadíj és 48.000-48.000 forint a megfizetett fellebbezési illetékek összege azzal, hogy a Fővárosi Ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (IM rendelet) 3. § (2) bekezdés a) pontja, (5) bekezdése és 4/A. §-a alapján megállapítható ügyvédi munkadíjak összegét az IM rendelet 3. § (6) bekezdésében foglaltak szerint – mintegy harmadára – mérsékelte, mivel álláspontja szerint ezen mérsékelt összegek állnak arányban a perben felmerült és ténylegesen kifejtett jogi képviselői tevékenységek mértékével.

[50] A felperes teljes személyes költségmentessége folytán meg nem fizetett 192.216 forint kereseti illeték és az elsőfokú bíróság által 36.G.40.272/2023/34-I. számú végzéssel megállapított 9.200 forint tanú költség a Pp. 102. § (6) bekezdése értelmében az állam terhén marad.

Budapest, 2024. június 25.

Dr. Kurucz Zsuzsánna s.k.

a tanács elnöke

Dr. Kolozs Balázs s.k.

előadó bíró

Dr. Matosek Edina s.k.

bíró